

Stanovisko hlavnej kontrolórky mesta Spišská Belá k návrhu rozpočtu na rok 2023 s výhľadom na roky 2024 - 2025

V súlade s ustanovením § 18f ods. 1 písm. c) zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov predkladám na rokovanie mestského zastupiteľstva dňa 15. 12. 2022 odborné stanovisko hlavnej kontrolórky k návrhu Programového rozpočtu mesta Spišská Belá na rok 2023 s výhľadom na roky 2024 – 2025 (ďalej len „návrh rozpočtu mesta“).

Navrhovaný rozpočet je strednodobým ekonomickým nástrojom, ktorým sa prerozdeľujú verejné prostriedky na zabezpečenie financovania úloh mesta. Ročný rozpočet je finančným plánom zostaveným na obdobie rozpočtovaného roku. Okrem iného je to plán, ktorého plnenie zabezpečí solventnosť mesta, obsahuje priority mesta, rozdeľuje zdroje medzi rôzne aktivity, určuje úroveň a zameranie činností, poskytuje oprávnenie pre výdavky počas rozpočtovaného roku a je súhrnnou informáciou o finančnej situácii a plánoch.

Cieľom odborného stanoviska je poskytnúť poslancom mestského zastupiteľstva a verejnosti informácie o dodržaní informačnej povinnosti, zákonnosti a súlade so všeobecne záväznými predpismi, všeobecne záväznými nariadenia mesta Spišská Belá, metodickej správnosti spracovania, východiskách, vecnom hľadisku tvorby, navrhovaných zmenách v konkrétnych programoch, cieľoch, ukazovateľoch a záverečnom stanovisku k návrhu Programového rozpočtu mesta Spišská Belá na rok 2023 s výhľadom na roky 2024 – 2025.

Stanovisko som vypracovala na základe návrhu rozpočtu mesta, ktorý je zverejnený od 29. 11. 2022. Rozpočet bol spracovaný podľa funkčnej a ekonomickej klasifikácie a na základe návrhu rozpočtu výdavkov aj v programovom členení.

1. Zákonnosť a metodická správnosť predloženého návrhu rozpočtu

Návrh rozpočtu mesta je spracovaný v súlade so všeobecne záväznými právnymi predpismi:

- so zákonom č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov,
- so zákonom č. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v z. n. p.,
- so zákonom č. 583/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v z. n. p. (ďalej len „zákon č. 583/2004 Z. z.“).
- s nariadením vlády č. 668/2004 Z. z. o rozdeľovaní a poukazovaní výnosu dane z príjmov územnej samosprávy v znení neskorších predpisov

Návrh programového rozpočtu mesta je v súlade s ustanovením § 4 ods. 5 zákona č. 583/2004 Z. z., obsahuje údaje o zámeroch a cieľoch mesta, ktoré bude realizovať z výdavkov rozpočtu v 15 programoch. Rozpracovanie návrhu rozpočtu do programov, podprogramov a prvkov zvyšuje informačnú hodnotu návrhu s možnosťou prezentovať ciele, monitorovať a hodnotiť ich dosahovanie. Je zostavený podľa Metodického pokynu MF SR č. 5238/2004-42 v znení dodatkov na usmernenie programového rozpočtovania.

Návrh rozpočtu zohľadňuje príslušné ustanovenia:

- zákona č. 582/2004 Z. z. o miestnych daniach a miestnom poplatku za komunálny odpad a drobné stavebné odpady v znení neskorších predpisov,
- zákona č. 564/2004 Z. z. o rozpočtovom určení výnosu dane z príjmov územnej

samospráve v znení neskorších predpisov

- zákona č. 597/2003 Z. z. o financovaní základných škôl, stredných škôl a školských zariadení v znení neskorších predpisov.

Návrh rozpočtu na rok 2023 je zostavený v súlade s ustanovením Čl. 9 ods. 1 ústavného zákona č. 493/2011 Z. z. o rozpočtovej zodpovednosti, nakoľko predložený návrh rozpočtu obsahuje rozpočet na tri rozpočtové roky, súčasťou návrhu je aj schválený rozpočet na bežný rozpočtový rok, údaje očakávanej skutočnosti bežného rozpočtového roka a údaje o skutočnom plnení rozpočtu za prechádzajúce dva rozpočtové roky. Pri zostavenom rozpočte je zohľadnená prognóza ministerstva financií o vývoji daňových a odvodových príjmov.

Predložený návrh rozpočtu mesta vychádza a je spracovaný v súlade s prijatými všeobecne záväznými nariadeniami mesta, ktoré sú platné pre rok 2022.

Mesto v časti očakávanej skutočnosti bežného rozpočtového roka vychádzalo z údajov schválenej poslednej zmeny rozpočtu. Návrh rozpočtu je spracovaný v zmysle opatrenia MF SR č. MF/010175/2004-42 v znení neskorších predpisov, ktorým sa stanovuje druhová klasifikácia, organizačná a ekonomická klasifikácia.

2. Dodržanie informačnej povinnosti zo strany mesta

Návrh rozpočtu mesta bol dňa 29. 11. 2022 zverejnený na úradnej tabuli aj na webovom sídle mesta (www.spisskabela.sk). Týmto bola splnená povinnosť uložená v § 9 ods. 2 zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov, podľa ktorého má byť návrh rozpočtu pred rokovaním mestského zastupiteľstva zverejnený najmenej 15 dní, aby mohli byť aj zo strany verejnosti uplatnené pripomienky.

3. Stručná charakteristika návrhu rozpočtu

Návrh rozpočtu mesta je zostavený ako vyrovnaný, po schválení mestským zastupiteľstvom bude záväzný pre rok 2023. Rozpočty na nasledujúce dva rozpočtové roky sú podľa § 9 ods. 3 zákona č. 583/2004 Z. z. orientačné. Ich ukazovatele sa spresňujú v ďalších rozpočtových rokoch. Rozpočet obsahuje celkové príjmy vo výške 7 825 997,- eur a v rovnakej výške aj celkové výdavky. Návrh rozpočtu mesta na rok 2023 je spracovaný v súlade s ustanovením § 10 ods. 3 až 7 zákona č. 583/2004 Z. z.. Vnútorne je členený na bežný rozpočet, kapitálový rozpočet, finančné operácie:

a) bežný rozpočet, t. j. bežné príjmy a bežné výdavky,	
bežné príjmy	7 522 579 eur
bežné výdavky	7 273 424 eur
prebytok	+ 249 155 eur
b) kapitálový rozpočet, t. j. kapitálové príjmy a kapitálové výdavky,	
kapitálové príjmy	160 718 eur
kapitálové výdavky	160 718 eur
schodok	0 eur
Spolu prebytok rozpočtu	+ 249 155 eur
c) finančné operácie	
finančné operácie príjmové	142 700 eur

finančné operácie výdavkové	391 855 eur
schodok	- 249 155 eur

Z toho bežný rozpočet je zostavený ako prebytkový vo výške 249 155,- eur, kapitálový rozpočet ako vyrovnaný a finančné operácie so schodkom vo výške 249 155,- eur. Mesto Spišská Belá týmto spĺňa zákonom stanovenú povinnosť vytvoriť vyrovnaný rozpočet v zmysle § 10 ods. 7 zákona č. 583/2004 Z. z..

Mesto rozpočtuje vyššie bežné príjmy, ako sú výdavky, čím predpokladá vytvoriť základ pre finančné zdroje na krytie finančných výdavkových operácií – splácanie úverov. Prípadné ďalšie kapitálové príjmy budú zapojené do rozpočtu mesta na základe schválených projektov a zmlúv o pridelených nenávratných finančných prostriedkov a na základe uznesení MsZ o zmene rozpočtu mesta.

Viacročný rozpočet na roky 2024 – 2025 je zostavený v rovnakom členení, v akom sa zostavuje rozpočet mesta na rok 2023.

Rozpočet príjmov mesta na rok 2023 počíta s celkovými príjmami vo výške 7 532 251,- eur.

Bežné príjmy – 7 522 579 eur - táto časť rozpočtu je zostavená na základe očakávaných daňových, nedaňových príjmov a transferov. Pozitívna prognóza naplnenia dane z príjmov v štátnom rozpočte, ktorá je najväčšou časťou príjmov mesta, sa prejavila v očakávanom náraste daňových príjmov oproti roku 2022. Pri daniach, ktoré spravuje mesto sú veľké rezervy, tu je nevyhnutné prijať opatrenia a rozhodnutia kvôli splateniu existujúcich nedoplatkov a zastaveniu ich narastania. Mesto v budúcnosti plánuje zber odpadov adresne, podľa odváženého množstva, preto je žiaduce vysporiadať staré nedoplatky. Financovanie preneseného výkonu štátnej správy (matrika, školstvo, register obyvateľstva, stavebný úrad) bude zo ŠR prostredníctvom transferov.

Kapitálové príjmy – 160 718 eur – polovica týchto príjmov je rozpočtovaná z predaja pozemkov, polovica z grantu na vybudovanie komunitnej záhrady.

Príjmové operácie finančné – 142 700 eur - rozpočet tu počíta hlavne s prostriedkami z rezervného fondu vo výške 110 000 eur a s nevyčerpanými prostriedkami z Environmentálneho fondu.

Rozpočet výdavkov mesta na rok 2023 je v rovnakej výške ako príjmy – 7 532 251,- eur.

Bežné výdavky – 7 273 424 eur - rozpočet je zostavený tak, aby zabezpečil financovanie výdavkov na výkon samosprávnych pôsobností mesta podľa osobitných predpisov, na výkon funkcií prenesenej štátnej správy a rozpočtových organizácií a pod. Je potrebné prehodnotenie a vytvorenie účelnejšej a hospodárnejšej organizácie práce a pozícií na mestskom úrade, aby boli vynaložené a stále rastúce mzdové prostriedky efektívne a hospodárne využívané v záujme fungovania procesov. Potrebné je prehodnotenie využívania nových zdrojov financovania (napr. sociálny podnik..). V návrhu rozpočtu nie sú významné zmeny oproti minulému roku. Sú vyčlenené finančné prostriedky aj na poskytnutie dotácií a na participatívny rozpočet. Je potrebné monitorovať a riešiť situáciu v súvislosti s naplnenou skládkou odpadov, lebo rozpočtované náklady na odpadové hospodárstvo sa môžu ukázať ako nedostatočné.

Kapitálové výdavky – 160 780 eur - v predchádzajúcich obdobiach boli ukončené výstavby väčšieho rozsahu, na rok 2023 sa rozpočtujú akcie z dotačných prostriedkov EÚ, ŠR – komunitná záhrada a detské ihrisko na Družstevnej ulici.

Výdavkové finančné operácie – 394 855 eur - sú rozpočtované na všetky splátky úverov,

ktoré budú splatné v roku 2023. V zmysle uzatvorených úverových zmlúv ide o tieto – 79 tis. eur na investičné projekty EÚ, 134 tis. eur zo ŠFRB, 79 tis. eur na futbalový štadión a 100 tis. eur na investičné akcie mesta.

V súlade s princípom transparentnosti a z dôvodu, že mesto má zachovávať majetok v nezmenenej výške, je vhodné uvádzať aj návrh plánov výsledkov hospodárenia obchodných spoločností, ktorých vlastníkom je mesto z dôvodu, že hospodária s verejným majetkom, podliehajú verejnej kontrole. V rozpočte je započítané len nájomné z prenajatého majetku. Zriadenie obchodných spoločností má byť v konečnom dôsledku prínosom pre mesto. V súvislosti s uvedeným a s plánovanou výstavbou ďalšej kazety na ukladanie odpadu je nevyhnutné zmluvne doriešiť vzťah medzi mestom a Mestským podnikom Spišská Belá s. r. o., ktorý môže mať vplyv na rozpočet mesta.

Rozpočty jednotlivých škôl a školských zariadení sú prostredníctvom prijatých transferov zo štátneho rozpočtu priamo napojené na rozpočet mesta. Prostredníctvom programu 8 – Vzdelávanie - dochádza k presunu finančných prostriedkov na jednotlivé školy na základe ročne ustanovenej výšky platieb podľa VZN mesta. V roku 2023 sa počíta len s bežnými výdavkami vo výške 3 962 243 eur.

Zhrnutie

Návrh Programového rozpočtu mesta Spišská Belá na rok 2023 s výhľadom na roky 2024 – 2025 je spracovaný v súlade so všeobecne záväznými právnymi predpismi a je v súlade so všeobecne záväznými nariadeniami mesta Spišská Belá platnými v roku 2022. Návrh rozpočtu je spracovaný zodpovedne, bez významných rizík, v požadovanej štruktúre a dostatočnom rozsahu.

Návrh programového rozpočtu posilňuje zodpovednosť za nakladanie s verejnými zdrojmi. Zvýšenú pozornosť je potrebné venovať systematickému hodnoteniu úspešnosti plnenia ukazovateľov, ale aj ich skladbe, zostaveniu a nakoniec aj výsledkov. Pri dodržiavaní rozpočtu musíme hľadať čo najvyššiu hodnotu za vynaložené verejné prostriedky, ktoré ušetria, alebo prinesú ďalšie finančné zdroje z činnosti mesta, obchodných spoločností, ale aj škôl a školských zariadení.

Pri dodržiavaní programového rozpočtu musí byť zabezpečená rozpočtová disciplína zo strany všetkých zainteresovaných subjektov, ktoré sú zapojené do rozpočtového procesu.

Na základe všetkých uvedených skutočností odporúčam poslancom Mestského zastupiteľstva v Spišskej Belej predložený materiál Programový rozpočet mesta Spišská Belá na rok 2023 s výhľadom na roky 2024 – 2025 schváliť.

Spišská Belá, 8. 12. 2022

Ing. Slávka Tomalová – hlavná kontrolórka mesta Spišská Belá